

Forfatter: Kingo, Thomas

Titel: Digtning i udvalg

Citation: Kingo, Thomas: "Digtning i udvalg", i Kingo, Thomas: *Digtning i udvalg*, udg. af Marita Akhøj Nielsen , Det Danske Sprog- og Litteraturselskab, Borgen, 1995, s. 450.
Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-kingo09val-shoot-idm140375705124912/facsimile.pdf> (tilgået 20. april 2024)

Anvendt udgave: Digtning i udvalg

3. Bøjning.

A. Navneord:

- Ejefald bestemt form ender hos Kingo ofte på -sens som »livsens».
- Navnet hedder »Jesus» i nævnefald, »Jesus» i tiltale og i ejefald, ellers »Jesum».
- En del ord har forskelligt køn hos Kingo og i moderne dansk, f.eks. »en syn» og »sit Hierte-rood».

B. Tillægsord:

- Tillægsord er tit ubøjede hos Kingo, således »sin kjerlig Arms».
- Tillægsord med endelsen -en kan svare til moderne dansk den + tillægsord, f.eks. »grønnen Lund».

C. Udsagnsord:

- Ønskemåde, der ender på -e, bruges hyppigere end i dag, bl.a. »Ald min Inder-deel sig røres».
- Udsagnsordene kan bøjes i tal; nutids flertal ender på -e, f.eks. »hans Kinder salnes»; bydemåde flertal har endelsen -er, således »Græder, alle Øyne».
- Anden person ental kan have endelsen -st, f.eks. »kandsst, eller -t, bl.a. »vilt».
- Nutid af udsagnsord, der i bydemåde ender på -r, kan være enstavet som »bær»: bærer.
- Bydemåde ender ofte på -e, således »velsignes»: velsign.
- Mange udsagnsord, der i moderne dansk danner datid på -ede, har hos Kingo en kortere form, nemlig på -de (bl.a. »strødes»), på -te (f.eks. »her-tes: hentede»), på -ed (således »fanged»: fangede) eller på -et (som »blussets: blusede»).

4. Stavemåder.

A. Selvlyd:

- Dobbeltkrivning og -e efter selvlyd betegner længde, f.eks. »Troos», »vaars: var, »does»; dog svarer aa til moderne å el. (sjælénere) o som i »faas» og »Kaars».
- Der skelnes ikke konsekvent mellem i og j (jf. »Suel» og »Tjmes») el. mellem u og v (f.eks. »Huile» og »GVde»).
- I nogle tilfælde betegnes en selvlyd forskelligt hos Kingo og i dag; idet den gamle skrivemåde står før kolon, den moderne efter, skal de her opregnes i alfabetisk orden med eksempler: e:æ (»seke») – ie: (»deris») – i:u (»lius») – o:u el. å (»konstigs, »møtte») – y:ø (»ynske») – y:v:y (»gyvs») – æ:e (»ævig»).